

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки і управління

Віталій КАРПЕНКО

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

27

08

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страховий менеджмент

Назва дисципліни

Галузь знань 07 – Управління та адміністрування

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Рівень вищої освіти – Другий магістерський

Освітньо-професійна програма – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОПП.3.

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)

Факультет – Економіки і управління

Кафедра – Фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Форма семестрового контролю			
				Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	1	5	150	34		17	99			+		
З	1	1	5	150	8		4	138			+		

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Робоча програма складена

Л. Матвійчук
Підпис

к.е.н, доцент Леся МАТВІЙЧУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри Фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Протокол № 1 від "27" серпня 2024 р.

Зав. кафедрою фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Ніла Хрущ
Підпис

Ніла ХРУЩ

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету економіки і управління
Голова Вченої ради факультету

Віталій Карпенко
Підпис

Віталій КАРПЕНКО

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2024

2) Лист погодження

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку	Факультет економіки і управління		Ніла ХРУЩ
Гарант освітньо-професійної програми, к.е.н., доцент	Факультет економіки і управління		Інна ДОЦЕНКО
Декан	Факультет економіки і управління		Віталій КАРПЕНКО

3) Пояснювальна записка

Дисципліна «Страховий менеджмент» є однією із обов'язкових дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня і займає провідне місце у підготовці фахівців за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Пререквізити - вихідна

Кореквізити – ризик-менеджмент у фінансовій сфері, переддипломна практика, кваліфікаційна робота

Відповідно до **Стандарту вищої освіти** із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: здатністю проведення досліджень на відповідному рівні; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію; здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність приймати стратегічні та тактичні управлінські рішення у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку із використанням сучасного інструментарію ризик менеджменту; здатність обґрунтовувати професійні рішення щодо організації та здійснення діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, управління активами інституційних інвесторів, клірингової та депозитарної діяльності в умовах мінливості та невизначеності функціонування фондового ринку.

програмні результати навчання: використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування; доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності; застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень; обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів; оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів; обґрунтовувати прийняття стратегічних та тактичних управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку із використанням сучасного інструментарію ризик-менеджменту; обґрунтовувати професійні рішення щодо організації та здійснення діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, управління активами інституційних інвесторів, клірингової та депозитарної діяльності в умовах мінливості та невизначеності функціонування фондового ринку.

Мета дисципліни. Формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів всіх учасників страхового ринку.

Предмет дисципліни. Теоретичні та методологічні засади організації процесу управління

страховою компанією.

Завдання дисципліни. Формування у студентів розуміння специфіки страхової діяльності; розширення й поглиблення знань про механізми управління бізнес-процесами страхових компаній, опанування особливостей планування у страховій організації, оцінки ризиків та врегулювання страхових претензій; забезпечення економічної безпеки та здійснення антикризового управління у страховому бізнесі.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни повинен: вміти аналізувати структуру управління страховою компанією; відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для ідентифікації, оцінювання та нейтралізації ризиків в сфері страхування; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності страхової компанії в процесі прийняття управлінських рішень; володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері страхування; бути здатним розробити механізм управління страховою організацією; обґрунтовувати прийняття стратегічних та тактичних управлінських рішень у сфері страхування.

4) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:						
	Денна форма			Заочна форма			
	лекції	практичні заняття	самостійна робота	лекції	практичні заняття	самостійна робота	
Тема 1. Сутність страхового менеджменту	2	2	5	2	2	10	
Тема 2. Організаційний менеджмент страхової компанії	2		5			10	
Тема 3. Планування у страховій діяльності	2	7	12				
Тема 4. Менеджмент персоналу страхової компанії	2	6	10				
Тема 5. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	4	2	12	2		10	
Тема 6. Управління страховими ризиками	4	2	11			14	
Тема 7. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесу	4	2	12	2		14	
Тема 8. Урегулювання страхових претензій	4	2	12			14	
Тема 9. Фінансовий менеджмент страхової компанії	4	2	11			12	
Тема 10. Контроль у страховому бізнесі	2	2	5	2	2	10	
Тема 11. Управління економічною безпекою страхової компанії	2		7			11	
Тема 12. Антикризове управління страховою компанією	2	1	6				11
Разом за 1-й семестр:	34	17	99	8		4	138

5) Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Сутність, принципи і роль страхового менеджменту. Сутність, роль та необхідність страхового менеджменту. Цілі, функції, завдання страхового	2

	менеджменту. Правові основи страхового менеджменту. Літ.: [2] с. 7-13; [3] с. 7-13; [4] с. 7-20; [5] с. 29-30.	
2	Організаційний менеджмент страхової компанії. Порядок створення страхової компанії. Нормативні вимоги щодо здійснення страхової діяльності. Організаційна структура страхової компанії. Система управління страховика. Літ.: [1]; [2] с. 21-29; [3] с. 13-25; [5] с. 25-28, 37-42.	2
3	Планування у страховій діяльності. Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи. Бізнес-план страхової компанії. Фінансове планування. Особливості планування діяльності страхової компанії в умовах воєнного стану. Літ.: [1]; [2] с. 58-89; [4] с. 34-40; [5] с. 52-56.	2
4	Менеджмент персоналу страхової компанії. Персонал страхової компанії. Кадрова політика страховика. Методи управління персоналом страхової компанії. Система оплати праці в страховій компанії. Літ.: [1]; [2] с. 142-168; [3] с. 25-32; [5] с. 65-74.	2
5	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту. Комунікації в сучасній страховій організації: сутність, елементи й етапи комунікаційного процесу. Інформаційне забезпечення страхового менеджменту. Принципи побудови інформаційних систем у фінансових установах. Літ.: [1]; [4] с. 136-147; [5] с. 61-69.	2
6	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту. Управлінський та бухгалтерський облік в інформаційному забезпеченні управління страховою організацією. Комерційна таємниця та оприлюднення страхової інформації. Літ.: [1]; [4] с. 136-147; [5] с. 61-69.	2
7	Управління страховими ризиками. Сутність та особливості управління страховими ризиками. Управління тарифною політикою страховика. Управління андеррайтинговою діяльністю. [1]; [2] с. 34-56; [3] с. 32-42; [4] с. 29-34.	2
8	Управління страховими ризиками. Особливості страхування ризиків на фондовому ринку. Особливості страхування сільськогосподарських ризиків. Літ.: [1]; [2] с. 34-56; [3] с. 32-42; [4] с. 29-34.	2
9	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесу. Страховий маркетинг: функції, принципи, завдання, види. Завдання та функції служби маркетингу страхової компанії. Маркетингові дослідження: завдання, види та форми. Літ.: [1]; [2] с. 91-140; [3] с. 42-62; [4] с. 51-65; [5] с. 75-87.	2
10	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесу. Управління рекламною діяльністю страховика. Побудова ефективної системи продажу страхових послуг. Маркетингова стратегія страховика. Літ.: [1]; [2] с. 91-140; [3] с. 42-62; [4] с. 51-65; [5] с. 75-87.	2
11	Урегулювання страхових претензій. Процес відшкодування і служба врегулювання збитків у страховій компанії. Розрахунок суми і вибір форми належних страхових виплат. Пряме врегулювання збитків за договорами ОСЦПВ. Літ.: [1]; [2] с. 225-238; [4] с. 74-86.	2
12	Урегулювання страхових претензій. Особливості врегулювання страхових претензій за договорами зі страхування життя. Особливості врегулювання страхових претензій за договорами сільськогосподарського страхування. Особливості врегулювання страхових претензій в умовах воєнного стану. Літ.: [1]; [2] с. 225-238; [4] с. 74-86.	2
13	Фінансовий менеджмент страхової компанії. Сутність та складові елементи фінансового менеджменту страховика. Управління платоспроможністю страховика. Управління фінансовою стійкістю страховика. Літ.: [1]; [2] с. 170-197; [3] с. 62-78; [4] с. 86-111; [5] с. 87-107, 117-213.	2

14	Фінансовий менеджмент страхової компанії. Інвестиційна політика страховика. Фінансова стратегія страховика. Актуарна функція страховика. Літ.: [1]; [2] с. 170-197; [3] с. 62-78; [4] с. 86-111; [5] с. 87-107, 117-213.	2
15	Контроль у страховому бізнесі. Сутність та види контролю у страховому бізнесі. Система внутрішнього контролю страховика. Моніторинг ефективності системи внутрішнього контролю. Контроль за дотриманням норм (комплаєнс) страховика. Внутрішній аудит страховика. Літ.: [1]; [4] с. 44-51.	2
16	Управління економічною безпекою страхової компанії. Економічна сутність та види ризиків страхових компаній. Економічна безпека страхової компанії та її забезпечення. Фінансова безпека страхової компанії. Управління економічною безпекою страховика. Шахрайство в страхуванні та методи його запобігання. Літ.: [1]; [3] с. 82-96; [12].	2
17	Антикризове управління страховою компанією. Сутність, причини і наслідки фінансової кризи в страховій компанії. Антикризовий потенціал страхової компанії. Антикризове управління страховою компанією. Процес реорганізації страхової компанії. Процес санації страхової компанії. Процес ліквідації страхової компанії. Державний контроль за страховою діяльністю. Літ.: [1]; [2] с. 240-243; [4] с. 120-136; [5] с. 200-204; [13].	2
Разом		34

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Сутність, принципи і роль страхового менеджменту. Літ.: [2] с. 7-13; [3] с. 7-13; [4] с. 7-20; [5] с. 29-30. Організаційний менеджмент страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 21-29; [3] с. 13-25; [5] с. 25-28, 37-42. Планування у страховій діяльності. Літ.: [1]; [2] с. 58-89; [4] с. 34-40; [5] с. 52-56.	2
2	Менеджмент персоналу страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 142-168; [3] с. 25-32; [5] с. 65-74. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту. Літ.: [1]; [4] с. 136-147; [5] с. 61-69. Управління страховими ризиками. Літ.: [1]; [2] с. 34-56; [3] с. 32-42; [4] с. 29-34.	2
3	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесу. Літ.: [1]; [2] с. 91-140; [3] с. 42-62; [4] с. 51-65; [5] с. 75-87. Урегулювання страхових претензій. Літ.: [1]; [2] с. 225-238; [4] с. 74-86. Фінансовий менеджмент страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 170-197; [3] с. 62-78; [4] с. 86-111; [5] с. 87-107, 117-213.	2
4	Контроль у страховому бізнесі. Літ.: [1]; [4] с. 44-51. Управління економічною безпекою страхової компанії. Літ.: [1]; [3] с. 82-96; [12]. Антикризове управління страховою компанією. Літ.: [1]; [2] с. 240-243; [4] с. 120-136; [5] с. 200-204; [13].	2
Разом		8

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Сутність, принципи і роль страхового менеджменту.	2

	Літ.: [2] с. 7-13; [3] с. 7-13; [4] с. 7-20; [5] с. 29-30.	
2	Організаційний менеджмент страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 21-29; [3] с. 13-25; [5] с. 25-28, 37-42.	
3	Планування у страховій діяльності. Літ.: [1]; [2] с. 58-89; [4] с. 34-40; [5] с. 52-56.	2
4	Менеджмент персоналу страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 142-168; [3] с. 25-32; [5] с. 65-74.	
5	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту. Літ.: [1]; [4] с. 136-147; [5] с. 61-69.	2
6	Управління страховими ризиками. Літ.: [1]; [2] с. 34-56; [3] с. 32-42; [4] с. 29-34.	2
7	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесу. Літ.: [1]; [2] с. 91-140; [3] с. 42-62; [4] с. 51-65; [5] с. 75-87.	2
8	Урегулювання страхових претензій. Літ.: [1]; [2] с. 225-238; [4] с. 74-86.	2
9	Фінансовий менеджмент страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 170-197; [3] с. 62-78; [4] с. 86-111; [5] с. 87-107, 117-213.	2
10	Контроль у страховому бізнесі. Літ.: [1]; [4] с. 44-51.	2
11	Управління економічною безпекою страхової компанії. Літ.: [1]; [3] с. 82-96; [12].	
12	Антикризове управління страховою компанією. Літ.: [1]; [2] с. 240-243; [4] с. 120-136; [5] с. 200-204; [13].	1
Разом		17*

*- за чисельником 17 год., за знаменником – 15 год.

Практичні заняття плануються по 2 год. Якщо у навчальному плані в непарних семестрах запланована 1 год. аудиторних занять на тиждень, то залежно від розкладу занять фактична кількість годин становитиме 18 – по чисельнику, 16 – по знаменнику.

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Сутність, принципи і роль страхового менеджменту. Літ.: [2] с. 7-13; [3] с. 7-13; [4] с. 7-20; [5] с. 29-30.	2
2	Організаційний менеджмент страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 21-29; [3] с. 13-25; [5] с. 25-28, 37-42.	
3	Планування у страховій діяльності. Літ.: [1]; [2] с. 58-89; [4] с. 34-40; [5] с. 52-56.	
4	Менеджмент персоналу страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 142-168; [3] с. 25-32; [5] с. 65-74.	
5	Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту. Літ.: [1]; [4] с. 136-147; [5] с. 61-69.	
6	Управління страховими ризиками. Літ.: [1]; [2] с. 34-56; [3] с. 32-42; [4] с. 29-34.	
7	Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесу. Літ.: [1]; [2] с. 91-140; [3] с. 42-62; [4] с. 51-65; [5] с. 75-87.	2
8	Урегулювання страхових претензій. Літ.: [1]; [2] с. 225-238; [4] с. 74-86.	
9	Фінансовий менеджмент страхової компанії. Літ.: [1]; [2] с. 170-197; [3] с. 62-78; [4] с. 86-111; [5] с. 87-107, 117-213.	
10	Контроль у страховому бізнесі. Літ.: [1]; [4] с. 44-51.	
11	Управління економічною безпекою страхової компанії. Літ.: [1]; [3] с. 82-96; [12].	
12	Антикризове управління страховою компанією.	

Літ.: [1]; [2] с. 240-243; [4] с. 120-136; [5] с. 200-204; [13].	
Разом	4

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять та виконання ситуаційних завдань, тестування з теоретичного матеріалу в модульному середовищі, виконанні кейсів тощо. Метою виконання кейсів є перевірка закріплених у здобувачів освіти знань з тем дисципліни, формування у них самостійних суджень та власної думки.

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, опрацювання навчальних посібників.	5
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, опрацювання навчальних посібників.	5
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття, підготовка до кейсу	7
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття підготовка до тестування (ТК 1).	6
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, опрацювання навчальних посібників.	5
6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття, підготовка до кейсу	7
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, опрацювання навчальних посібників.	5
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття, підготовка до розв'язування практичних завдань	6
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, опрацювання навчальних посібників.	5
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття, підготовка до кейсу	7
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття, підготовка до розв'язування практичних завдань	6
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття підготовка до тестування (ТК 2).	6
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, опрацювання навчальних посібників.	5
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до практичного заняття, підготовка до розв'язування практичних завдань	6
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття, опрацювання навчальних посібників.	5
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до практичного заняття, підготовка до кейсу	7
17	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до практичного заняття підготовка до тестування (ТК 3).	6
Разом		99

Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням кейсів здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час. Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу. Вимоги до виконання контрольної роботи та індивідуального

завдання викладенні на сервері Хмельницького національного університету, в модульному середовищі для навчання Moodle <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5279>

Під час роботи над практичними завданнями та кейсами студент має дотримуватися політики доброчесності, яка викладена у Кодексі академічної доброчесності учасників освітнього процесу Хмельницького національного університету (<https://vzia.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/5/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>). У разі виявлення плагиату здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має виконати завдання за новою темою.

6) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів, зокрема, лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (з використанням ситуаційних та практичних завдань); самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до тестування, виконання кейсів) і мають за мету – набуття у студентів теоретичних знань та вміння інтерпретувати отримані результати у практичній діяльності в процесі оцінки та управління страховими компаніями.

7) Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

– вибіркове усне опитування студентів на предмет перевірки знань і розуміння суті інформаційного мінімуму з курсу, вміння використати необхідний теоретичний мінімум для вирішення практичних завдань;

- тестовий контроль з теоретичного матеріалу;
- оцінювання практичних завдань та кейсів тощо.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться методом письмового опитування з усього матеріалу дисципліни. Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається невстигаючим.

7.1 Зразок завдання на підсумковий контрольний захід

Теоретична частина.

1. Управління рекламною діяльністю страховика.
2. Шахрайство в страхуванні та методи запобігання шахрайським діям

Практична частина.

1. Проаналізуйте рівень рентабельності страхової компанії та зробіть висновок, якщо: загальний обсяг страхових платежів становить 140 млн грн, погашення зобов'язань перед страхувальниками – 60 млн грн, відрахування в страхові резерви й запасні фонди – 35 млн грн, відрахування на запобіжні заходи – 10 млн грн, витрати на ведення справи – 18 млн грн..

8) Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Вагові коефіцієнти залежать від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом вирішення практичних завдань та кейсів. Оцінка, яка виставляється

за практичне заняття, складається з таких елементів: знання теоретичного матеріалу з теми; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення та розв'язувати практичні завдання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота			Семестровий контроль (іспит)
Усне опитування, розв'язування практичних завдань (обов'язковий мінімум оцінок – 4)	Тестовий контроль		Кейси	Підсумковий контрольний захід
Т. 1-10	Т. 1-4	Т. 5-8	Т. 9-12	Т. 1-12
ВК: 0,2	ВК: 0,2		ВК: 0,2	ВК: 0,4

Умовні позначення: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Самостійна робота		Семестровий контроль (іспит)
Тестовий контроль		Контрольна робота		Підсумковий контрольний захід
1	2	Якість виконання	Оцінка за захист	ВК: 0,5
ВК: 0,3		ВК: 0,1	ВК: 0,1	

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом (може бути інший варіант). Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Відповідність набраних балів за тестове завдання вітчизняній оцінці

Сума балів за тестове завдання	1–10	11–12	13–15	17-20
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 20 хвилин (для закритої форми тестів – по одній хвилині на кожне завдання). Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Через 20 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Тестування студент може також пройти і в он-лайн режимі в модульному середовищі Moodle. При отриманні негативної оцінки, тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання кейсів

Максимальний бал за відмінне розв'язання кейсу складає 10 балів. Здобувач отримує бали відповідно до ієрархії, як результат виконання визначених у кейсі завдань:

Критерії відповіді	Сума балів за завдання	Оцінка
Уміння чітко виявляти проблеми, ґрунтовні оригінальні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у кейсі, висока спроможність застосування здобутих теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, використання цікавого додаткового фактичного матеріалу (наприклад, статистичних даних для обґрунтування власної позиції), уміння логічно, послідовно викладати своє бачення у процесі обговорення, здатність якісно подавати свою позицію у різних формах.	8-10	5
Уміння чітко виявляти проблеми, наявні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у кейсі, наявність у відповіді теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, уміння викладати власне бачення у процесі обговорення, результат виконання поданий у заданій формі.	5-7	4
Пропозиції, що частково вирішують проблемну ситуацію, задану у кейсі, присутність у відповіді теоретичних знань з дисципліни, але допущені суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, мови викладу, форм подання.	3-4	3
Пропозиції, що або взагалі не мають стосунку до вирішення проблеми або частково вирішують проблемну ситуацію, задану у кейсі, слабка присутність у відповіді теоретичних знань з дисципліни, допущені суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, що ставлять її під сумнів, мова викладу та форми подання лише частково відповідають професійному рівню або взагалі не відповідають.	0-2	2

Підсумковий контрольний захід включає два теоретичних питання та практичне завдання. Оцінювання результатів підсумкового контрольного заходу здійснюється за чотирибальною шкалою із таким розподілом балів:

Сума балів за завдання:	
Теоретичне питання 1	0-1,5
Теоретичне питання 2	0-1,5
Практичне завдання	0-2,0
Оцінка за 4-бальною шкалою	2-5

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
		Бали	Опис	
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Підсумкова семестрова оцінка виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «задовільно, добре, відмінно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

9 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Розкрийте сутність та необхідність страхового менеджменту в системі ефективного управління страховою компанією.
2. Назвіть цілі та розкрийте функції страхового менеджменту
3. Проаналізуйте нормативно-правові акти, що регулюють питання страхування в Україні
4. Розкрийте склад та функції персоналу страхової компанії
5. Розкрийте сутність та особливості кадрової політики страховика
6. Методи управління персоналом страхової компанії
7. Система оплати праці в страховій компанії
8. Економічна сутність планування в менеджменті страхової діяльності та його етапи
9. Особливості формування бізнес-плану страхової компанії
10. Сутність та специфіка фінансового планування у страховій компанії

11. Особливості організації системи комунікації в сучасній страховій організації
12. Розкрийте сутність, елементи та етапи комунікаційного процесу
13. Інформаційне забезпечення страхового менеджменту
14. Розкрийте сутність та принципи побудови інформаційних систем у страхових організаціях
15. Місце і роль бухгалтерського й статистичного обліку та звітності в інформаційному забезпеченні управління страховою організацією
16. Комерційна таємниця та оприлюднення страхової інформації
17. Страховий маркетинг: функції, завдання, принципи
18. Завдання та функції служби маркетингу страхової компанії
19. Маркетингові дослідження: завдання, види та форми
20. Управління рекламною діяльністю страховика
21. Побудова ефективної системи продажу страхових послуг
22. Економічна сутність страхових ризиків та етапи управління ними
23. Основні методологічні підходи для розрахунків страхових тарифів
24. Андеррайтинг у страхуванні
25. Процес відшкодування і служба врегулювання збитків у страховій компанії
26. Експертиза причин і наслідків страхового випадку
27. Особливості врегулювання страхових претензій за договорами майнового страхування
28. Особливості врегулювання страхових претензій за договорами страхування відповідальності
29. Особливості врегулювання страхових претензій за договорами зі страхування життя
30. Сутність та види організаційної структури страховика
31. Переваги та недоліки організаційних структур страховика
32. Охарактеризуйте особливості бюджетування у страховій діяльності
33. Управління ризиками страхової компанії
34. Економічна сутність та особливості антикризового управління страховими компаніями
35. Антикризовий потенціал страховика
36. Тарифна політика страховика
38. Страхові резерви та порядок їх формування
39. Стратегічне планування у страховому бізнесі
40. Управління економічною безпекою страховика

10) Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Страховий менеджмент» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлено:

1 Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5279>.

2 Страховий менеджмент: Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» / Л.О. Матвійчук. – Хмельницький : ХНУ, 2024. – 93 с.

11) Рекомендована література

Основна

1. Закон України «Про страхування» № № 1909-IX від 18.11.2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n6>

2. Опальчук Р.М. Страховий менеджмент: навчальний посібник / Р.М. Опальчук. – Київ: ЦП «Компринт», 2023. – 251 с.

3. Борисюк О.В. Страховий менеджмент: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. – 102 с.

4. Алескерова Ю. В. Страховий менеджмент: підручник / Ю. В. Алескерова, І. Ю. Салькова, Л. І. Федоришина. - Вінниця : ВНАУ, 2019. – 294 с.
5. Білик О. І. Страховий менеджмент : навч. посіб. / О.І. Білик, О.І.Савчин Нац. ун-т "Львівська політехніка". – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2019. – 301 с.

Додаткова

6. Страховий менеджмент: навч. посіб. / В. І. Аранчій, О. М. Остапенко, Т. М. Остапенко. – Полтава: ПДАА, 2018. – 252 с.
7. Сокиринська І. Г. Страховий менеджмент : навч. посіб. для студ. ВНЗ / І. Г. Сокиринська, Т. О. Журавльова, І. Г. Аберніхіна. – Дніпро : Пороги, 2016. – 298 с.
8. Супрун А. А. Страховий менеджмент: навчальний посібник. - Львів : «Магнолія 2006», 2016. – 248 с.
9. Шишпанова Н. О. Страховий менеджмент: опорний конспект лекцій / Н.О. Шишпанова.– Миколаїв, 2017. – 169 с.
10. Фурса А.В. Страховий менеджмент: навч. посіб. А.В. Фурса. – Київ: ЦП “Компринт”, 2016. –180 с.
11. Матвійчук Л.О. Страховий ринок України: виклики, тренди, сучасні реалії / Л.О. Матвійчук // Ефективна економіка. – 2023. – Режим доступу: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/1283/1293>
12. Матвійчук Л.О. Рейтингове оцінювання як інструмент управління ризиками страхової компанії / І. О. Доценко, Л. О. Матвійчук // Економіка і суспільство. – 2021. – № 26. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/396/383>
13. Матвійчук Л.О. InsurTech в системі управління бізнес-процесами страхових компаній / Л.О. Матвійчук // Modeling the development of the economic system. – 2023. – №4. – С.115-121.

12) Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5279>
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>
3. Інституційний репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>